

TORS DAG 10 JANUARI 2013 ● SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING ● GRUNDAD 1864

Studenter ser sig som kunder på universiteten

Litteraturstudenten Victor Malm om skolans ekonomism. Sidan 6

Skrattet fastnar i halsen. "Assassins" på Kägelbanan är perfekt oljad musikteater. Sidan 9

På detektivresa i Botswana. DN Resor har gått i Mma Ramotswes fotspår. Sidorna 10-11

Glaskonst laddad med uran

På lördag öppnar Maria Miesenbergers utställning "Reflektion" i Stockholm. Skulpturen "Torso" har uranoxid i glasmassan och skiftar färg med omgivningen. Sidan 5

Har du ett nyhetstips?

Andreas Nordström andreas.nordstrom@dn.se

Clas Barkman clas.barkman@dn.se

Georg Cederskog georg.cederskog@dn.se

Hanna Fahl hanna.fahl@dn.se

Torbjörn Ivarsson torbjorn.ivarsson@dn.se

Fredrik Söderling fredrik.soderling@dn.se

Konst. Uran sätter färg på glasskulptur

Maria Miesenberger har gjort en stor glasskulptur med uranoxid som gör den delvis självlysande. Foto: Paul Hansen

Maria Miesenberger. Gör tunnelbanekunst i Enskede

- Maria Miesenberger är född i Svalöv 1965.
- Hon utbildade sig på Konstfack i Stockholm i början av 90-talet och fortsatte senare till en skulpturutbildning i New York.
- Genombrottet kom i början av 90-talet med den fotografiska serien "Sverige/Schweden" som består av svartvita bilder från hennes barndom i Sverige och i hennes pappas hemland Österrike, där personerna på bilderna gjorts till helsvarta suddiga siluetter. 2011 fick hon Svenska fotobokspriset för "Sverige/Schweden".
- Miesenberger har bland annat ställt ut på Vida Konsthall i Borgholm, 2010, Bildmuseet i Umeå och Skissernas museum i Lund.
- För närvarande arbetar hon med offentlig konst som ska placeras på tunnelbanestationen Enskede gård i Stockholm.

Maria Miesenberger fick Svenska fotobokspriset 2011. Foto: Magnus Hallgren

Miesenberger låter glaset stråla

Det skimrar om den 80 kilo tunga glasskulpturen "Torso" på galleri Lars Bohman i Stockholm. I sin nya utställning "Reflektion", som öppnar på lördag har Maria Miesenberger använt radioaktivt uran som färgämne.

● I den 80 kilo tunga glasskulpturen "Torso" skiftar färgen beroende på det omgivande ljuset. I det svaga dagsljuset från takfönstren i galleriet är den svagt rosa, i glödlampsljus går det mer mot rött och med lysrören tända i taket är det gröntaktigt. Och om skulpturen belyses med ultraviolett ljus så blir den nästan självlysande i fluorescerande neongult.

Att det är uranoxid inblandat i

glasmassan låter mer dramatiskt än vad det är. Det finns därför inga varningsskyltar eller staket runt denna skulptur. På Strålskyddsinstitutet i Stockholm har man inga gränsvärden eller andra försiktighetsåtgärder upprättade för uranglas. Möjligen kan uranet utgöra ett arbetsmiljöproblem vid tillverkningen, men då främst för att det är giftigt om man skulle få ämnet i sig.

Anledningen till att Maria Mie-

senberger valt uranglas i några av de nya skulpturerna är att hon fascinerats av uranets (U-238) långa halveringstid på 4,5 miljarder år (halveringstid är den tid efter vilken hälften av en given mängd av ett radioaktivt grundämne har sönderfallit).

– Det är ju en enormt lång tid, och passar utmärkt i min utställning som handlar om tidens närvaro i livet och nuet. Jag visar allt från embryon, via kramnallar och tonåringar fram till slutskedet, säger hon.

I över fem år har hon arbetat med denna utställning och en stor del av det senaste året har gått åt till de stora glasgjutningarna. Skulpturen "Torso" har hon skapat i sin ateljé i södra Stockholm med hjälp

av enkla material som lera, frigit, flirtkulor och lim. Av detta har hon sedan tillverkat en plugg som i sin tur använts för att göra de slutliga gjutformarna.

Gjutningen av uranglas har skett under strikt miljökontroll i Železný Brod som är ett traditionellt glascentrum med rötter i det forna Tjeckoslovakien.

– Uranglas ingår i deras standardproduktion och gjutningen sker i olika steg. Det som tar tid är avsvälningen av glaset som måste ske mycket långsamt för att det inte ska spricka. Min "Torso" stod i en ugn i tre veckor där värmen successivt sänktes till vanlig rumstemperatur.

Startkapitalet till glasskulpturerna fick Maria Miesenberger tack

vare att hon fick 2011/2012 års Ann Wolff-stipendium på 40 000 kronor som delas ut till en konstnär som vill värna om glaset som konstnärligt material.

Förutom glasskulpturerna i uranglas och ett antal statyer i blankpolerat rostfritt stål som visar ungdomar på språng i livet så visar Maria Miesenberger också en rad fotografier, de flesta på hennes system.

– Det är genom andra familjemedlemmar som man kan spegla sin egen ålder. Jag gör det genom att fotografera min system. Jag ser mig själv bäst genom henne.

Clas Barkman clas.barkman@dn.se

Radioaktivitet ger konsten extra laddning.

Uranglas känns igen på den lysande gulgröna färgen. Detta glas innehåller uranoxid men avger normalt ingen farlig strålning. Det kan dock vara giftigt om man får det i sig. Reijmyre glasbruk tillverkade uranglas för första gången år 1897. Uranglas producerades av flera andra glasbruk under 1900-talets första hälft. På 1950-talet började Reijmyre åter tillverka uranglas. Produktionen upphörde några år senare sedan Strålskyddsinstitutet varit nere på fabriken och mätt

förekomsten av uran i tillverkningsprocessen.

Men radioaktiv strålning är en ingrediens som många gånger gett konstverk en extra spänning. Produktdesignern Hilda Hellström som bor i London har i sitt examensarbete vid Royal College of Art i London arbetat fram en serie serveringskäril som hon kallat för "The materiality of natural disaster". Hon hämtade radioaktiv jord från katastrofområdet omkring kärnkraftverket i Fukushima i Japan som havererade

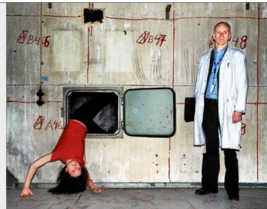

"The materiality of a natural disaster", Hilda Hellström.

i mars 2011. Av denna jord blev det till slut fem serveringskäril som

dock inte går att använda till att servera mat eller dryck. Kärilen är lika oanvändbara som marken runt det havererade kärnkraftverket, menar hon. Det är psykologin snarare än funktionen som hon är ute efter i sin konst.

Sveriges första kärnreaktor, R1 under KTH i Stockholm har använts för experimentell scenkonst efter att ha varit ur drift i 40 år. Först ut var Moderna dansteaterns föreställning "Härmapan" 2008, koreograferad av Anna Källblad. På bilden tillsam-

Inför "Härmapan", 2008.

mans med Leif Handberg, lektor på KTH.